МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет технологій та дизайну
Кафедра професійної освіти
Інститут модернізації змісту освіти
Харківський національний університет імені В.Н . Каразіна
Кафедра гігієни та соціальної медицини
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Кафедра метрології та безпеки життєдіяльності

ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ

Матеріали
XII Всеукраїнської заочної
науково – практичної конференції
(30 квітня 2026 року, м. Київ)

КИЇВ 2026

УДК 355.58
ББК 68.69
П78
Редакційна колегія:

Шмалєй С.В. - доктор педагогічних наук., професор (головний редактор);
Яшанов С.М. - доктор педагогічних наук., професор (відповідальний редактор);
Шевченко В.В. – кандидат педагогічних наук, професор (заступник відповідального редактора)
Богатов О.І.- кандидат технічних наук, професор;
Володченкова Н.В. -кандидат технічних наук, доцент;
Виноградчий В.І. – доктор економічних наук, професор;
Гвоздій С.П.–доктор педагогічних наук, професор;
Дашковська О.В - кандидат хімічних наук, доцент;
Крутов В.В.- доктор юридичних наук, професор;
Мазепа М.А. – доктор медичних наук, професор;
Міхановська Н.Г.- доктор медичних наук, ст. науковий співробітник
Федорчук- Мороз В.І. - кандидат технічних наук, доцент;
Литвиновський Є.Ю. – кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник
Редька І.В.- кандидат біологічних наук, доцент;
Слюсаренко Н.В. – доктор педагогічних наук, професор;
Постолатій Т.О. – начальник штабу цивільного захисту університету імені Михайла Драгоманова,(відповідальний секретар).

Затверджено до друку Організаційним комітетом XII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції «Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України»

Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України: Матеріали XII Всеукраїнської заочної науково - практичної конференції. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026 . – 205 с. Електронне видання

ISBN 978-966-931-352-2

Матеріали конференції висвітлюють результати різноспрямованих теоретичних і прикладних різноспрямованих досліджень в сфері цивільного захисту, розкривають сучасний стан, напрями та перспективи розвитку освіти в галузі цивільної безпеки та формування культури безпеки життєдіяльності

УДК 355.58
ББК 68.69
П78

ISBN 978-966-931-352-2

© Автори статей, 2026
© Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2026

Використані джерела:

1. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків на виробництві. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. № 337.
2. ДСТУ ISO 45001:2019 Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT).

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Шевченко В. В.
кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
ist-volodymyr@ukr.net

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується активними інтеграційними процесами в економічній, соціальній, технологічній та освітній сферах, що зумовлює необхідність модернізації фахової підготовки майбутніх педагогів. В умовах динамічних змін освітнього середовища особливої актуальності набуває проблема підготовки майбутнього вчителя в закладі вищої педагогічної освіти відповідно до соціального запиту суспільства, сучасних досягнень педагогічної науки та практики, а також тенденцій інтеграції знань та умов війни.

Одним із ключових напрямів оновлення професійної підготовки педагогічних кадрів є реалізація ідей педагогічної інтеграції як дидактичного відображення інтеграційних процесів у суспільстві. Педагогічна інтеграція спрямована на формування в майбутніх учителів цілісного розуміння взаємозв'язків між явищами та процесами навколишньої дійсності, розвиток здатності до системного аналізу та міждисциплінарного осмислення професійних знань. Її впровадження забезпечує створення освітніх умов для відображення у свідомості здобувачів освіти об'єктивних зв'язків, взаємозалежностей і закономірностей соціально-педагогічної реальності.

Особливої актуальності проблема формування культури безпеки життєдіяльності набуває в сучасних закладах освіти, оскільки освітній процес має забезпечувати не лише засвоєння здобувачами освіти необхідних знань, а й формування в них відповідального ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих. Зміст освітніх компонентів, спрямованих на формування безпекових компетентностей, поєднує природничо-наукові, технічні, соціальні та здоров'язбережувальні знання, що сприяє усвідомленню здобувачами освіти закономірностей функціонування природного, соціального й техногенного середовища. Такий підхід забезпечує розвиток системного мислення, формування навичок безпечної поведінки та усвідомлення взаємозв'язку між діяльністю людини і рівнем безпеки її життєдіяльності.

Важливе значення у цьому процесі має інтеграція знань із різних освітніх галузей, яка сприяє створенню цілісного уявлення про безпеку як важливу особистісну та суспільну цінність. Поєднання знань із безпеки життєдіяльності, охорони праці, цивільного захисту та інших суміжних дисциплін створює передумови для формування культури безпечної поведінки, розвитку здатності прогнозувати можливі ризики та приймати відповідальні рішення в різних життєвих ситуаціях. Саме міждисциплінарний підхід забезпечує ефективність формування культури безпеки життєдіяльності та сприяє підготовці здобувачів освіти до безпечної взаємодії з навколишнім середовищем.

Отже, формування культури безпеки життєдіяльності в закладах освіти є важливою складовою сучасного освітнього процесу, спрямованою на розвиток у здобувачів освіти свідомого ставлення до безпеки, відповідальності та готовності діяти в умовах потенційних ризиків, що зокрема супроводжуються війною в нашій державі.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ВІД НЕБЕЗПЕЧНИХ ФАКТОРІВ ТА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Шевченко В. В., Силенко А. А.
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
businesstrademillionaires@gmail.com

Актуальність дослідження:

Світова статистика надзвичайних ситуацій демонструє зростання частоти та масштабів катастроф: від природних (повені, землетруси, пожежі) до техногенних (аварії на промислових об'єктах, транспортні катастрофи) та соціальних (терористичні акти, пандемії). Традиційні підходи до захисту населення, зокрема централізовані системи оповіщення та стандартні методи евакуації, часто виявляються недостатньо ефективними через швидкість розвитку подій, урбанізацію, складність інфраструктури та нові види загроз.

Тому актуальною є інтеграція інноваційних підходів, що дозволяють:

- підвищити швидкість реагування;
- зменшити втрати серед населення;
- забезпечити ефективне управління ризиками;
- підвищити рівень обізнаності та готовності громадян.

Мета дослідження:

Розробка та наукове обґрунтування інноваційних підходів до захисту населення від небезпечних факторів та надзвичайних ситуацій на основі сучасних технологій, методів прогнозування та управління ризиками.

Основні тези

1. Системний підхід до управління ризиками

- Розробка інтегрованих моделей оцінки небезпек та вразливостей населення на рівні держави, регіонів та громад.
- Використання інструментів ризик-менеджменту, включаючи аналіз сценаріїв, оцінку соціально-економічних наслідків та оптимізацію ресурсів для реагування.
- Врахування факторів урбанізації, зміни клімату та технологічних ризиків при плануванні заходів безпеки.

2. Інформаційно-технологічні інновації

- **Системи раннього попередження:** інтеграція датчиків IoT, дронів, супутникового моніторингу для моніторингу потенційно небезпечних об'єктів.
- **Мобільні додатки та платформні рішення:** автоматичне оповіщення населення про загрозу в реальному часі з урахуванням геолокації та рівня ризику.
- **Штучний інтелект та великі дані:** прогнозування надзвичайних ситуацій, моделювання сценаріїв розвитку подій та оцінка наслідків на основі історичних даних.

3. Інноваційні методи підготовки населення

- Використання віртуальної (VR) та доповненої реальності (AR) для тренувань з евакуації та реагування на надзвичайні ситуації.